

REFERAT Udvalg for personale d. 21-02-2025

Mødedato Fredag d. 21. februar 2025 kl. 09:00

Mødested Regionshuset Aarhus, mødelokale 13, Olof Palmes Allé 15, 8200 Aarhus

Indholdsfortegnelse

Introduktion til udvalgsrådet og godkendelse af referat fra seneste møde (kl. 9.00-9.05).....	3
Udvalgsråd i 2025 (kl. 9.05-9.15).....	4
Tema 1: Rekruttering på SOSU-området (kl. 9.15-9.55).....	5
Pause (kl. 9.55-10.00).....	7
Tema 2: International rekruttering (kl. 10.00-11.55).....	8
Gensidig orientering og aktuelle emner (kl. 11.55-12.00).....	11
Mødedeltagelse.....	12

Punkt 1: Introduktion til udvalgs mødet og godkendelse af referat fra seneste møde (kl. 9.00-9.05)

1-00-13-22

Resume

Udvalgsformandskabet byder velkommen til møde i udvalg for personale, og udvalget skal behandle forslag om godkendelse af referatet fra seneste udvalgs møde.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at referat fra møde i udvalg for personale den 12. december 2024 godkendes.

Sagsfremstilling

Udvalgsformandskabet byder velkommen til møde i udvalg for personale og introducerer programmet, hvor der først sættes fokus på rekruttering af social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere i Region Midtjylland og dernæst på rekruttering og integration af internationale medarbejdere.

Godkendelse af referat fra udvalgets seneste møde

Referatet fra møde i udvalg for personale den 12. december 2024 kan tilgås i FirstAgenda. Det indstilles, at referatet godkendes.

Beslutning

Referatet fra møde i udvalg for personale den 12. december 2024 blev godkendt.

Punkt 2: Udvalgsmøder i 2025 (kl. 9.05-9.15)

1-00-13-22

Resume

I dette punkt ønskes planlægning af møder i udvalg for personale i 2025 drøftet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at planlægning af møder i udvalg for personale i 2025 drøftes, herunder forslag om, at udvalgsmøderne den 24. september og 11. december 2025 udgår.

Sagsfremstilling

Plan for ordinære udvalgsmøder i 2025

På det seneste møde godkendte udvalget, at udvalgsformandskabet gives mandat til at gennemgå udvalgets mødeplan for 2025 med henblik på at reducere i antallet af møder, herunder blandt andet det møde, der er planlagt til torsdag den 11. december 2025.

Udvalget vurderede desuden, at der kunne være perspektiver i, at de sidste anbefalinger fra udvalget afleveres til regionsrådet i løbet af sommeren 2025.

Der er aktuelt planlagt følgende udvalgsmøder i 2025:

- fredag den 21. februar
- torsdag den 3. april
- fredag den 6. juni
- fredag den 15. august
- onsdag den 24. september (kl. 8.00-11.00)
- torsdag 11. december.

Efter aftale med udvalgsformandskabet foreslås det, at udvalgsmøderne den 24. september og 11. december udgår. Herudover følges fremdriften i udvalgsarbejdet, herunder ambitionen om at de sidste anbefalinger fra udvalget afleveres i løbet af sommeren 2025.

Beslutning

Udvalget godkendte, at udvalgsmøderne den 24. september og 11. december 2025 udgår. Det vurderes senere, om mødet i august skal afholdes.

Det blev drøftet, at det kunne være relevant at tale om rekruttering på den lange bane. Det kunne eksempelvis være på mødet i juni, der sættes et emne på dagsordenen omkring rekruttering fremadrettet. Det vil også være relevant i forhold til at kigge frem mod sundhedsrådene og eventuelt invitere kommunale repræsentanter ind og fortælle om, hvordan man arbejder med rekruttering på den lange bane i kommunerne.

Der var enighed om, at det er vigtigt også at drøfte, hvordan der også kan sikres fokus på emnet i sundhedsrådene fremadrettet.

Tidligere Politisk Behandling

Udvalg for personale godkendte den 12. december 2024, at udvalgsformandskabet gives mandat til at gennemgå udvalgets mødeplan for 2025 med henblik på at reducere i antallet af møder.

Punkt 3: Tema 1: Rekruttering på SOSU-området (kl. 9.15-9.55)

1-00-13-22

Resume

Udvalget orienteres om tiltag til rekruttering af social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere samt om status og erfaringer på området.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om SOSU-området tages til efterretning, og

at behov for eventuelle yderligere tiltag på området drøftes.

Sagsfremstilling

Behovet for velfærdsuddannede i den midtjyske region og områder med rekrutteringsudfordringer

Udvalget behandlede i 2024 en opdatering af analyse af behovet for velfærdsuddannede i den midtjyske region. Analysen giver en 10-årig fremskrivning af udbud og efterspørgsel af 15 velfærdsuddannelser i forskellige scenarier. Formålet med analysen var at give et opdateret vidensgrundlag om behovet for velfærdsuddannede i Region Midtjylland og mulighederne for at kunne rekruttere det nødvendige antal medarbejdere inden for velfærdsområdet i fremtiden.

I forhold til *social- og sundhedshjælpere* viste fremskrivningen, at der er risiko for, at den nuværende mangelsituation blandt *social- og sundhedshjælpere* forværres i de kommende år. Det blev blandt andet oplyst, at hovedårsagen til denne udvikling var, at udbuddet forventes at falde relativ meget i de kommende år.

Resultaterne af fremskrivning vedrørende *social- og sundhedsassistenter* viste ligeledes, at der er risiko for, at manglen vil øges i de kommende år. Sammenholdt med den tidligere fremskrivning, som udvalget behandlede i 2022, var rekrutteringssituationen for *social- og sundhedsassistenter* endog markant forværret, hvilket blandt andet skyldtes, at tilgangen til uddannelsen i 2021 og 2022 viste sig noget lavere, end det blev antaget i den tidligere fremskrivning.

På mødet vil Anette Schmidt Laursen, der er direktør i SOSU Østjylland, give en kort introduktion til uddannelserne og til SOSU Østjyllands erfaringer med tilgangen af elever til SOSU-uddannelserne samt elevernes forventninger til uddannelserne og arbejdet som *social- og sundhedshjælper* eller *social- og sundhedsassistent*. Desuden vil udvalget modtage orientering om, hvad der aktuelt er sat fokus på i forhold til at kunne rekruttere flere elever til uddannelserne og at flere gennemfører uddannelserne. På baggrund af erfaringerne med de konkrete tiltag på SOSU Østjylland kan behov for eventuelle yderligere tiltag drøftes.

Desuden vil udvalgets næstformand Lone Dybdal, der også er afdelingsformand i FOA Horsens, dele sine erfaringer fra og perspektiv på status for SOSU-området med udvalget.

Data vedrørende beskæftigelse, demografi mv.

Efter aftale med udvalgsformandskabet er der vedlagt baggrundsbilag vedrørende udviklingen i beskæftigelse mv.

For det første er vedlagt en [analyse fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering](#), udgivet den 8. januar 2025, som omhandler, hvad der driver jobvæksten nationalt og i de enkelte kommuner/regioner. Analysen viser, at omsorgsarbejde topper listen, når man kigger på, hvilke stillinger der har oplevet den største stigning i beskæftigelsen i flest kommuner. Overordnet gælder det desuden, at seniorer driver jobvæksten i mange kommuner, og at især udenlandsk arbejdskraft herudover bidrager, mens de unge står for den største jobvækst i Aalborg, Aarhus og Odense.

Desuden er vedlagt udklip fra en præsentation, som Michael Svarer, professor ved Aarhus Universitet, holdte på regionernes økonomi- og styringsseminar (RØST) den 23. januar 2025 vedrørende nogle beslægtede emner samt demografisk udvikling.

Beslutning

Direktør i SOSU Østjylland, Anette Schmidt Laursen, gav indledningsvist en præsentation af SOSU Østjylland, der udbyder erhvervsuddannelser samt efter- og videreuddannelse inden for omsorg, sundhed og pædagogik. SOSU Østjylland har 1.200 årselever, svarende til ca. 3.000 cpr-numre og ca. 230 ansatte. Der er tre afdelinger i henholdsvis Aarhus, Silkeborg og Skanderborg.

SOSU Østjylland har sammen med SOSU Randers og Aalborg Universitet etableret *forskningsCenter for Uddannelse på SOSU-området* (FoCUS), som er et forsknings-, videns- og arbejdsfællesskab for forskere og uddannelsesaktører, der deler en særlig interesse for og viden om SOSU-uddannelserne.

Optag

I forhold social- og sundhedsassistentelever og optagelse på Grundforløb 2 i 2024, steg elevoptagene i januar og maj i forhold til de foregående år, mens optaget i september faldt - formentlig som følge af den nye regel om, at ansøgere med en studentereksamen skal starte direkte på hovedforløbet.

Der er derfor bekymring for optaget på hovedforløb til social- og sundhedsassistent i januar 2025, særligt i Aarhus. Det er forventningen, at man kommer til at uddanne 130 færre social- og sundhedsassistenter i 2025 end i 2024 - vel at mærke, hvis prognosen for optagene i juni og oktober holder.

SOSU Østjyllands social- og sundhedsassistent-dimensionering er 502 elever, hvilket betyder, at man p.t. mangler 150 social- og sundhedsassistentelever i 2025.

Optaget på hovedforløb til social- og sundhedshjælper i januar 2025 følger forventningerne og er højere end i 2024. Det er skolens forventning, at uddanne flere social- og sundhedshjælpere i 2025 end i 2024, idet dimensioneringen er 261 elever, og det er forventningen at få 279 elever i 2025.

Afslag på ansøgning om læreplads

Anette Schmidt Laursen gennemgik videre de primære årsager til afslag på ansøgning om en læreplads. Med "Trepartsaftalen om ekstraordinær hjælp til elever og lærlinge samt virksomheder" fra maj 2020 blev det pålagt lærepladserne at registrere årsager til afslag på ansøgning om læreplads. Det blev samtidig muligt også at registrere begrundelse - men det er ikke et krav. Det er imidlertid ikke muligt at se, hvilke læresteder der har givet afslaget og registreret årsagen. Det er en udfordring, da det dels betyder, at man ikke har et samlet overblik over begrundelser for alle afslag, og dels at man ikke kan se, hvilke elever på hvilke skoler der har fået afslag.

De tal, der fremgår af vedlagte datapakke er nationale tal, og skolen kan ikke dykke længere ned. Skolen vil derfor gå i dialog med kommunerne om, hvad der ligger bag tallene, og hvad skolen kan være med til at gøre. Det er vurderingen, at der er et potentiale her.

Sprogscreening

På SOSU Østjylland sprogscreener man eleverne. Man oplever, at omkring hver tredje elev har så væsentlige sprogudfordringer, at eleven ikke kan klare en uddannelse uden at få noget hjælp. Det er også væsentligt, at eleverne kan sproget, når de skal ud i praksis.

Frafald

Skolen ser et fald i frafaldet for elever, der startede på et grundforløb i 2023 sammenlignet med elever, der startede året før. Det samme gør sig gældende for elever, der startede på et hovedforløb i 2023. Grunden til at skolen også er lykkedes med, at eleverne i højere grad fuldfører uddannelsen, er blandt andet, at man har arbejdet rigtig meget med at undgå frafald. Skolen ligger under 10 % på frafald på hovedforløbene.

I forlængelse af oplægget drøftede udvalget blandt andet tilbuddet 'SOSU-jobklar', som flere kommuner på forskellig vis tilbyder. Det er et forløb, der kan være med til at ruste de kommende elever og være med til at give dem et billede af, hvad de går i gang med. Det blev drøftet, om man som regional arbejdsplads også skal have sådanne forløb, og det er vurderingen fra SOSU Østjylland, at det vil man sagtens kunne. Skolen vil gerne være behjælpelig med at sætte noget i gang.

Samlet set er der mange indsatser i gang for dels at øge optag af elever og for at fastholde elever, så de fuldfører uddannelserne. Skolen er udfordret af den nye regel omkring elever med studentereksamen, der skal starte direkte på hovedforløbet. Det kunne være relevant at kigge mere ind i - eventuelt i form af en anbefaling fra udvalget.

Udvalget besluttede at følge op på præsentationen og drøftelsen på det kommende møde.

Tidligere Politisk Behandling

Udvalget behandlede den 19. august 2024 en opdatering af analyse af behovet for velfærdsuddannede i den midtjyske region.

Udvalget behandlede den 24. august 2022 en analyse af behovet for velfærdsuddannede i den midtjyske region.

Bilag

Seniorer og udenlandsk arbejdskraft driver jobvækst (Analyse fra STAR)

Udklip af oplæg fra professor Michael Svarer (RØST 23.01.25)

Punkt 4: Pause (kl. 9.55-10.00)

1-00-13-22

Sagsfremstilling

Pause.

Beslutning

Pause.

Punkt 5: Tema 2: International rekruttering (kl. 10.00-11.55)

1-00-13-22

Resume

Udvalget orienteres om arbejdet med international rekruttering.

Indstilling

Direktionen indstiller,

at orienteringen om arbejdet med international rekruttering tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Velkomst og introduktion til Region Midtjylland og arbejdet med international rekruttering (kl. 10.00-10.15)

Udvalget vil blive orienteret om arbejdet med international rekruttering og evalueringsansættelser af læger og sygeplejersker.

Orienteringen vil indbefatte en kort status for opfølgningen på Regionsrådets beslutning om pulje til evalueringsansættelser af sygeplejersker og sprogloft - med fokus på seneste nyt vedrørende udmøntningen af puljen samt tiltag i forhold til sprog, kultur, integration og sprogkrav.

Under punktet deltager kontorchef Mads Skipper og vicekontorchef Marianne Wolf fra Koncern HR, Sundhedsuddannelser. Mads Skipper er desuden sekretariatschef i Videreuddannelsessekretariatet, der står for speciallægeuddannelsen og dækker både Region Nordjylland og Region Midtjylland.

Autorisationsområdet i Danmark (kl. 10.15-11.10)

Når en udlænding ønsker at arbejde i Danmark inden for et lovreguleret erhverv, skal der ansøges om en dansk autorisation. Dette gælder blandt andet på sundhedsområdet. Styrelsen for International Rekruttering og Integration samt Styrelsen for Patientsikkerhed vil orientere udvalget om autorisationsområdet.

Autorisationsophold (Kl. 10.15-10.45)

Direktør Trine Rask Thygesen fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration præsenterer udvalget for mulighederne for at opnå opholds- og arbejdstilladelse efter autorisationsordningen samt sagsbehandlingstider og udvikling på området. Derudover præsentation af data om geografisk placering af autorisationssygeplejersker.

Autorisationsprocessen (Kl. 10.45-11.10)

Enhedschef Mikkel Friberg fra Styrelsen for Patientsikkerhed fortæller om autorisationsprocessen for udenlandsk uddannede sundhedspersoner samt data på området (sagsbehandlingstider, ansøgninger mv.).

Opholdstilladelse som social- og sundhedshjælper eller -assistent (Kl. 11.10-11.25)

Direktør Trine Rask Thygesen fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration orienterer udvalget om betingelserne for at opnå ophold som social- og sundhedshjælper eller assistent efter positivlisten for faglærte.

Arbejdspladsens rolle i at styrke udenlandske ansattes danskkundskaber (kl. 11.25-11.50)

Styrelsen for International Rekruttering og Integration understøtter uddannelsesinstitutioners og virksomheders rekruttering af velkvalificerede udenlandske medarbejdere og studerende. Styrelsen rådgiver blandt andet regioner og kommuner og andre aktører om modtagelse, integration og forebyggelse, så udlændinge kan lykkes i det danske samfund.

Kontorchef Karen-Lise Karman fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration vil orientere om arbejdspladsens rolle i at styrke udenlandske ansattes danskkundskaber, herunder om sproglige og kulturelle barrierer blandt udlændinge blandt andet ansat inden for pleje- og omsorgssektoren, og hvordan arbejdspladserne kan understøtte sprogtilgængeligheden.

Afrunding ved udvalgsformandskabet (kl. 11.50-11.55)

Beslutning

Jakob Olesen, Marianne Wolf og Mads Skipper fra Koncern HR indledte med at orientere om, hvordan der arbejdes med international rekruttering og evalueringsansættelser i Region Midtjylland.

Autorisationsområdet

Direktør Trine Rask Thygesen fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration gav herefter et oplæg om mulighederne for at opnå opholds- og arbejdstilladelse efter autorisationsordningen.

Ordningens formål er, at visse faggrupper, der kommer fra ikke-EU-lande, skal have mulighed for at opnå en opholdstilladelse i Danmark med henblik på at opnå dansk autorisation, hvorefter de kan bidrage som kvalificeret arbejdskraft til det danske arbejdsmarked. Ordningen har eksisteret siden 2011 for læger, i 2012 blev tandlæger omfattet, og i 2019 blev sygeplejersker omfattet. Det er en særlig ordning, for det er mennesker, der kommer uden en ansættelse på forhånd. Sygeplejersker får fx tre år til at opnå autorisation, og når de er autoriserede, har de seks måneder til at finde et job efterfølgende.

Siden 2024 har der været tilrettelagt særskilte forløb for særligt efterspurgte sundhedspersoner, der med deres kompetencer – uanset faggruppe – lettere kan tiltrækkes og hurtigere kan bidrage til opgaveløsningen i sundhedssektoren. Her er det et krav, at der foreligger et konkret ansættelsestilbud.

Selve processen i autorisationsordningen starter ved, at ansøger får sin uddannelse godkendt i Styrelsen for Patientsikkerhed. Det vil sige allerede inden, ansøger kommer i kontakt med Styrelsen for International Rekruttering. Hvis uddannelsen vurderes egnet hos Styrelsen for Patientsikkerhed, kan der efterfølgende søges om arbejdstilladelse hos Styrelsen for International Rekruttering.

Enhedschef Mikkel Friberg fra Styrelsen for Patientsikkerhed gennemgik autorisationsprocessen i forhold til borgere fra EU/EØS-lande. Har man færdiggjort en uddannelse i England efter Brexit, kan man ikke søge under EU-processen. Det bliver i stedet en konkret sagsbehandling, hvor hver enkelt ansøgning gennemgås.

Et krav er, at der ikke må være væsentlige forskelle i uddannelsen, selvom man er inden for EU. Hvis ansøger ikke lever op til kravet, kan man ifølge reglerne udligne disse forskelle, det kan fx være, at man har formaliseret efteruddannelse eller læring, som kan være tilstrækkeligt. Ellers kan man kræve en egnethedsprøve, så man kan vise, at man har de rigtige kompetencer, hvor man har en form for prøvetid, der minder lidt om en evalueringsansættelse. Prøvetid er en ansættelse af 3-6 måneders varighed, hvor man virker under supervision på et nærmere bestemt behandlingssted. Langt de fleste, der ønsker en autorisation, opnår det.

For ansøgere, der kommer uden for EU/EØ, er der nogle flere trin, der skal gennemføres i en bestemt rækkefølge. Det er politisk besluttet, at der skal være en helt særlig proces her.

Mikkel Friberg gav herefter et overblik over udviklingen i antallet af autorisationsansøgninger både inden for EU/EØS og uden for EU/EØS samt et overblik over udviklingen i sagsbehandlingstider.

Udbud og efterspørgsel

Hos Styrelsen for International Rekruttering og Integration så man for alvor en stigning i søgningen blandt sygeplejersker fra medio 2023, og tendensen er, at det fortsætter. Alene i januar 2025 modtog Styrelsen for International Rekruttering 120 ansøgninger. Fra 2022 til 2025 er der givet tilladelser til næsten 2.000 sygeplejersker.

Fra ultimo 2023 begyndte man hos Styrelsen for International Rekruttering at have en opmærksomhed på, at man skal matche udbud og efterspørgsel. Man er derfor lidt nysgerrige på, hvor mange der egentlig er brug for, og hvor mange evalueringsansættelser der bliver planlagt.

Region Midtjylland har ca. 200 sygeplejersker, der er her på autorisationsophold p.t., og det er ikke aftagende.

Positivlisten for faglærte

Positivlisten for faglærte er en liste over erhverv på mindst faglært niveau, hvor der er mangel på kvalificeret arbejdskraft i Danmark. Ordningen er indført i 2020, og hvis man er tilbudt en stilling, som er på positivlisten for faglærte, kan man ansøge om opholds- og arbejdstilladelse.

Både social- og sundhedsassistent og social- og sundhedshjælper er på positivlisten. Her er et potentiale, og mange kommuner efterspørger, men det er et krav, at ansøger ansættes som social- og sundhedsassistent eller social- og sundhedshjælper. Det er ikke nok til at opnå opholdstilladelse efter positivlisten, at ansøger ansættes som fx plejemedhjælper, men laver samme opgaver som fx en social- og sundhedshjælper.

Udfordringen her er, at en ansættelse som social- og sundhedshjælper kræver en dansk erhvervsuddannelse, og det er svært at få godkendt en udenlandsk uddannelse som værende på niveau, også selvom man fx er uddannet sygeplejerske, da opgaverne for en social- og sundhedsassistent eller en social- og sundhedshjælper er anderledes.

Det blev i forlængelse heraf drøftet, om man kunne tænke i noget brobygning ud i, at de kan gå fra at være sygeplejersker til at være assistenter, hvor man ser på, hvilken merit der mangles, og hvordan man så tilegner sig det.

Arbejdspladsens rolle i at styrke udenlandske ansattes danskkundskaber

Herefter gav kontorchef Karen-Lise Karman fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration et oplæg om udenlandske ansattes danskkundskaber, og hvad det vil sige at lære dansk som udlænding. Som voksen udlænding, der lærer dansk, vil man nemlig altid være andetsprogsbruger.

Det er ikke alt, man kan lære, når man sidder på skolebænken og forventningen til, hvad de rent faktisk kan, når de kommer ud i praksis, er alt for høj. Vekselvirkningen mellem teori og praksis er altafgørende, for sprogtiltagelsen skal være relevant for den hverdag, man er i. Samtidig finder sproglæringen ikke automatisk sted på arbejdspladsen - der skal gøres en indsats for det.

Sprogprøven gælder ikke for sygeplejersker, idet den blev afskaffet i 2023. De skal kunne tale dansk, men kravet er fjernet som følge af en politisk beslutning. De facto kræver hospitalerne det dog alligevel, og selvom det gør sig gældende, gives der stadig supplerede sprogstøtte/undervisning.

Man skal være opmærksom på kommunikationsudfordringer både i forhold til borgere/patienter, men også i forhold til kolleger, eksempelvis ved mundtlige overleveringer. Her kan opstå nogle problemer, der også kan påvirke oplevelsen af faglighed hos den udenlandske kollega, hvor man kan tro, at de ikke er så fagligt dygtige, når de ikke kan sproget. Sprog og vurdering af fagligheder hænger meget sammen.

Der skal være en opmærksomhed på, at en god modtagelse på arbejdspladsen kræver tid og er et fælles ansvar.

Afrunding

Udvalgsformanden rundede drøftelsen af. Det blev aftalt, at formandskabet samler op på mødet sammen med administrationen med henblik på en videre drøftelse af eventuel indstilling og anbefalinger på det kommende udvalgsmøde.

Det blev videre aftalt, at der holdes kontakt til Styrelsen for International Rekruttering og Integration i forhold til drøftelsen omkring social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere.

Punkt 6: Gensidig orientering og aktuelle emner (kl. 11.55-12.00)

1-00-13-22

Sagsfremstilling

Eventuelt og gensidig orientering fra udvalgets medlemmer.

Desuden orienteres om aktuelle emner, der er relevante for udvalgsarbejdet.

Beslutning

Der var ingen emner under punktet.

Punkt 7: Mødedeltagelse

1-00-13-22

Beslutning

Alle var mødt.

Mødet blev hævet kl. 12.10.